

OFM VODIČ ZA PASTORAL IMIGRANATA U EUROPI

1. Migracijska situacija u Europi

Migracije su fenomen na svjetskoj razini. Međunarodna nejednakost i razlika u raspodjeli globalnih resursa najvažniji su uzroci ovog fenomena. Ljudi se sele iz jednostavnog razloga jer u nekim dijelovima svijeta postoje bolji životni uvjeti negoli u mjestima odakle dolaze gdje jedva preživljavaju. Europa, pogotovo njen zapadni dio, jedno je od najbogatijih područja u svijetu i logično je da se prema njemu usmjeravaju milijuni emigranata, izbjeglica i tražitelja političkog azila.¹

Zemlje članice ipak različito se postavljaju prema pitanju migracija. Migracijska problematika zemalja članica ipak je raznovrsna: područje sjeverne Europe (Irska, Ujedinjeno Kraljevstvo, Finska i Švedska) bilo je vrlo dinamično glede migracijskih kretanja; središnji prostor (Belgija, Danska, Njemačka, Francuska, Luksemburg, Nizozemska i Austrija) glavna je točka privlačnosti imigracija usmjerenih prema Europi; područje Mediterana (Italija, Španjolska, Portugal i Grčka) doživjelo je radikalne promjene prelazeći od opskrbljivača emigrantima u području Srednje Europe, do prihvatitelja imigranata koji potječu većinom iz Sjeverne Afrike.

Međutim, možemo reći da danas ne postoji zemlja u Europi koja nije snažno zahvaćena fenomenom migracija u svim smjerovima: od sjevera do juga, od istoka do zapada i obrnuto te drugih kontinenata prema europskom kontinentu. Imigranti čine dio uobičajenog krajolika naših mjesta i gradova, uključujući i onaj naših crkava. U nekoliko godina promijenila se slika europskog društva, a promijenila ju je mješavina rasa i nacionalnosti.

Poznato je da za veliku većinu emigranata, a da ne govorimo o izbjeglicama i prognanicima, izlazak iz njihovih zemalja u potrazi za boljim životom predstavlja jednu veliku pustolovinu, ali i veliku dramu. Jako je teško napustiti zemlju, obitelj, prijatelje i kulturne korijene. Veoma često putovanja do određene zemlje su jako opasna i za mnoge velika patnja. Boravak u zemljama odredišta, osobito za one „bez dokumenata“, opterećen je velikim ekonomskim, psihološkim, duhovnim, društvenim i pravnim teškoćama. Većina imigranata, izbjeglica i azilantata spadaju među najranjivije u našem društvu.

Naša društva pretvorila su se u multikulturalna i multireligijska društva. Veliki broj imigranata, izbjeglica i prognanika su katolici koji dolaze uglavnom iz Latinske Amerike, ali i iz nekih drugih zemalja istočne Europe, iz Afrike i Azije (uglavnom Filipina). Veoma značajan broj, koji je u porastu, čine muslimani. Značajna je također prisutnost pravoslavaca,

---

¹ *Emigrant* je netko tko napušta svoju zemlju da bi živio drugdje. U većini slučajeva emigrant u novoj zemlji traži „legalne“ ili „ilegalne“ načine zapošljavanja.

Azilant je osoba koja u svojoj zemlji strahuje od progona zbog nacionalnih pitanja, etničke pripadnosti, rase, religije, političke ideologije, društvene skupine itd. Zbog toga je izbjegla i traži legalnu situaciju u drugoj zemlji. *Izbjeglica* je osoba koja mora napustiti svoju zemlju zbog prirodne katastrofe ili civilnog rata, itd. i ima legalni status u zemlji koja ga prihvaća. Za razliku od azilanta, nije nužno da ova osoba emigrira zbog straha od progona.

protestanata, Židova te pripadnika drugih istočnih religija, poput budista. Treba računati s određenim postotkom i onih koji ne pripadaju niti jednoj religiji ili su indiferentni.

Ovaj kulturni i vjerski pluralizam relativno je nova pojava s kojom se Crkva općenito i franjevci trebaju suočiti. Trebamo im ponuditi pastoralnu i solidarnu skrb, dobrodošlicu, te omogućiti socijalne i pravne usluge.

2. Doseljenici: ljudska, društvena i vjerska stvarnost

Polazište ovog vodiča je duboko ljudsko, društveno i vjerničko. Ponajprije u imigrantu vidimo osobu sa svim svojim dostojanstvom: imigrant nije izolirani pojedinac, već netko tko je napustio društvene odnose u svojoj zemlji da bi ovdje stvarao nove. On u brojnim slučajevima donosi sa sobom uvjerenje, vjeru, religiju. Ponekad se to poklapa s našim uvjerenjima, a u brojnim slučajevima ne.

- **Imigrant je osoba.** Bez obzira na njegov pravni status, imigrant je za Crkvu osoba sa svim svojim dostojanstvom i temeljnim pravima, stvoren, otkupljen i od Boga ljubljen. U tom smislu kršćanska zajednica osjeća se dužna formirati odgovarajuće usluge i staviti na raspolaganje svoje ljudske i materijalne potencijale potrebne za njegov cjeloviti razvoj kao osobe.
- **Imigrant je društveno biće.** On je iza sebe je ostavio obitelj, prijatelje, jedan kontekst... i nalazi se u situaciji u kojoj treba izgraditi nove društvene odnose za život i rad. Kako bi im ublažila bol zbog preseljenja, Crkva se bori za ponovno spajanje obitelji, te promiče društvene veze među samim imigrantima i veze s društvom koje ih prihvaća.
- **Imigrant je vjernik.** Ovu dimenziju smatramo neodvojivom od činjenice da je imigrant osoba i društveno biće. Stoga prihvaćamo imigrante u njihovoj religioznoj i transcendentnoj biti i ako su još k tome katolici, nudimo im svoje zajednice, prihvaćajući s dobrodošlicom raznolikost koju donose, gradeći mostove razumijevanja, pomažući im traženju prava i produbljujući sve ono što nas ujedinjuje.

Upravo zato što su imigranti ljudska, društvena i vjernička stvarnost, Crkva i mi franjevci trebamo im pružiti ne samo pastoral milosrđa, nego cjelovit pastoral koji obuhvaća i specifične probleme imigranata. No, s obzirom na religioznu pluralnost i raznolikost imigranata u Europi: kao što su katolici različitih obreda, kršćani različitih vjeroispovijesti, vjernici drugih religija, nevjernici, te svi oni iz najrazličitijih kultura i podrijetla, Crkva se nošena „Kristovom ljubavlju“ osjeća poslanom svima njima (Naslov vatikanske Upute glasi: *Kristova ljubav prema imigrantima*). Stoga će u praksi ta ljubav poprimiti različite oblike i načine, ovisno o prilikama primatelja. Za katolike će to biti pastoral u užem smislu. On će poprimiti karakter ekumenskog pastorala među braćom kršćanima drugih tradicija, više će se usredotočiti na međureligijski dijalog s vjernicima drugih religija, dok će s onima koji ne vjeruju usvojiti jednu misijsku formu. No, uvijek će biti i prema jednima i prema drugima obilježen Kristovom ljubavlju, ne ostavljajući nikoga izvan brige i skrbi Crkve.

3. Biblijski i franjevački motivi služenja imigrantima

Naš odgovor na činjenicu migracije temelji se i osmišljava produbljivanjem korijena naše vjere u Riječ Božju i našu franjevačku duhovnost. Ne radi se o prigodnom i prolaznom odgovoru, ni o želji za vodećom ulogom u suočavanju s fenomenom migracija, niti o želji da se ponude bolja rješenja od onih koje nude javne službe. To je dužnost koja proizlazi iz poslanja Crkve, utemeljenog na biblijskoj tradiciji i odnedavno naširoko adresirana od strane Crkvenog učiteljstva.

- a) U **Starom zavjetu** gostoljubivost prema strancu smatrala se ne samo društvenom vrijednošću karakterističnom za istočnu i mediteransku kulturu tog vremena, nego i izrazom njene povijesti i identiteta: „Moj otac je bio aramejski lutalac“ (Pnz 26,5), „I sami ste pridošlice u zemlji egipatskoj“ (Izl 23,9). Ovi redci sažimlju Božji poziv njegovom narodu da se skrbi za emigrante i strance.
- b) U **Novom zavjetu** Isus je rođen daleko od kuće, ubrzo je prognan i mora emigrirati sa svojim roditeljima. U svom djelovanju za Kraljevstvo Božje nema gdje nasloniti glavu, dočekuje strance i tuđince, poistovjećuje se s emigrantom i hodočasnikom. „*Stranac bijah i primiste me*“ (Mt 25,35) može se smatrati najprikladnijim Isusovim stavom i programom za njegove učenike. Isusovo propovijedanje postaje navještaj spasenja kao dobra vijest za svakog čovjeka i narod pod jednakim uvjetima (usp. Mk 7,24-30, Mt 8,5-10). Radosna vijest i radost uskrsnuća obuhvaćaju u svoj svojoj novosti reafirmaciju ovog ključnog teološkog mjesta. Na taj način možemo razumjeti Pavlovo promišljanje o identitetu stečenom po krštenju kao zajedničkom vezom pripadnosti. „*Nema više: Židov – Grk! Nema više: rob – slobodnjak! Nema više: muško – žensko! Svi ste vi Jedan u Kristu Isusu!*“ (Gal 3,28) jer svi su pozvani biti djeca Božja.
- c) U **franjevačkoj duhovnosti** promičemo vrijednosti bratstva i gostoljubivosti. Za Franju ne postoje neprijatelji, protivnici ili stranci; on grli gubavca i u njemu sve odbačene u društvu, te ih tako izabire (usp. Opor 2,3), On odlučuje živjeti kao hodočasnik i stranac (usp. PPr 6) prihvaćajući sve koji ga trebaju, te poziva braću da radosno dijele svoj život s malenima i prezrenima (usp. NPr 9,2; LegTd 38-39); Za sve ima mjesta u njegovoj kući (LegPer 115; NPr 7,14; Am 9).

Kapitul iz 2009. poziva nas, kao navjestitelje Evanđelja, da prijedemo niz granica, a jedna od njih je i imigracija. Što se tiče imigranata „Njihovo putovanje je put siromašnih i manjih. Možemo li mi Manja braća pronaći društveni prostor u kojem će te vrijednosti naše karizme biti bolje predstavljene? Evandeoska prisutnost među njima bila bi osobito rječit znak uzvraćanja u ovom svijetu gdje samo protok novca, dobara i usluga nalazi slobodan prolaz, ali ne i protok osoba, još manje siromaha, sakramenta Sina Božjega *koji bijaše siromah i tuđinac* (BGG 23).

4. Imigracija: poziv i trenutak milosti

Trenutna realnost migracija u Europi nameće se kao ozbiljan izazov za sve: pojedince, društvo i njegove organizacije, vlade i Crkvu. Nitko ne može ostati po strani i ravnodušan prema fenomenu tolikih razmjera.

Odgovori društva se razlikuju: neki su uvjetovani predrasudama ili stereotipima, ili strahom od stranog i nepoznatog. Ova reakcija u stvarnosti je u manjini, ali otkriva ksenofobiju, rasizam, nasilje i diskriminirajuće stavove, koji su u posljednje vrijeme u porastu. Ako na imigraciju gledamo iz kršćanske perspektive, ona ne samo da traži odgovore na stvarne probleme, nego također predstavlja i povijesnu priliku za Crkvu. Može se okarakterizirati kao milost i istinski *Kairos*, kako pokazuju sljedeći aspekti:

- a. **Prilika i milost da se ne zatvore oči pred svjetskom bijedom.** Ova stvarnost treba nas uzdrmati iz naše udobnosti i obilja, poučiti nas radosti življenja s potrebnima, pomažući nam rasti u bratstvu i zajedništvu, pazeći na naslabije i zajednički slaveći život.
- b. **Prilika i milost živjeti katoličku vjeru.** Prisutnost imigranata nudi Crkvi mogućnost, koju treba promatrati kao milost i pomaže joj da ostane dosljedna svom pozivu da bude znak i model katoličanstva u našem društvu i konkretnom životu kršćanske zajednice.
- c. **Prilika i milost za jačanje naših zajednica.** Uključivanje stranih katolika, koji su od samog početka punopravni članovi Crkve, jača i obogaćuje naše zajednice. Ne samo zbog pomlađivanja naših zajednica koje su u procesu starenja, nego posebno i zbog bogatstva koje donose svojim vrijednostima i raznolikošću iskustava i tradicija.
- d. **Prilika i milost za misije „ad gentes“.** Dolaskom imigranata iz zemalja koje se smatraju kao „misijske“ otvoreno je novo područje misija „ad gentes“. Misijska djelatnost prvog navještaja može se i mora promicati u našim europskim zemljama. Nekršćani u velikom broju dolaze u tradicionalno kršćanske zemlje što je zahtjev Crkvi da im ponudi gostoprimstvo, dijalog, pomoć i jednom riječju bratstvo. Ali također, otvara se i prilika za navještaj Isusa Krista. (Usp. RM 37b)
- e. **Prilika i milost za ekumenski i međureligijski dijalog.** Prisutnost doseljenika iz različitih kršćanskih tradicija – pogotovo pravoslavnih, ali i protestantskih, anglikanskih itd., kao i drugih religija, za Crkvu je prilika za dijalog i ekumenski rad, za jačanje i prakticiranje bratstva među kršćanima, kao i za promicanje međureligijskog dijaloga.
- f. **Prilika i milost za karitativni i socijalni rad.** Situacija bespomoćnosti, napuštenosti, a ponekad i iskorištavanja u kojima se doseljenici često nađu, pruža Crkvi priliku i dužnost da bude Dobri Samarijanac koji liječi njihove rane, pomaže im da ustanu i obnavlja svijest o njihovom dostojanstvu, korača s njima, pruža im novi dom i zemlju, daje im nešto od svog života i bogatstva. Na taj način pokazuje im blizinu Boga u kojega vjeruje i dijeli poruku ohrabrenja i nade koju živi i nastoji prakticirati.

5. Pastoral migranata

Sveta Stolica, preko Papinskog vijeća za pastoralnu skrb emigranata i putnika, objavila je 2004. uputu *Erga migrantes caritas Christi*,“ koja „vodeći računa o novim migracijskim tokovima i njihovim značajkama, želi posuvremeniti pastoral selilaca“. Uputa treba biti referentna točka pastoralne skrbi kako za cijelu Crkvu tako i za nas franjeve.

5.1. Potreba za specifičnim pastoralom i obilježja pastoral selilaca

U svjetlu upute „*Erga migrantes caritas Christi*“ jasno je da migracije zahtijevaju od Crkve jedan poseban i specijaliziran pastoral. Poseban pastoral ne znači paralelnu pastoralnu službu, nego još uže - „jednu marginaliziranu pastoralnu skrb za marginalizirane“. Ali, to znači pastoral koji je uključen i koordiniran u cjelokupnom pastoralnom planu, uzimajući u obzir posebne okolnosti migranata. Na taj način poslanje Crkve u potpunosti može doprijeti do njih, baš kao što je slučaj s drugim specifičnim pastoralnim službama kao što su pastoral mladih, zdravstvenih djelatnika, zatvorenika, itd. To je poseban pastoral koja zahtijeva odgovarajuću formaciju.

U svjetlu ove upute možemo istaknuti pet obilježja pastoral migranata:

- a. *Pastoralna misionarska djelatnost* ove nove stvarnosti, novost je u nasoj sredini. Mnogim migrantima, s obzirom na probleme s kojima se susreću, nije prioritet pronalaženje nove kršćanske zajednice. Radi toga kršćanske zajednice trebaju napraviti prvi korak u približavanju imigrantima. Važno je da migranti od početka osjećaju blizinu struktura i osoba koje se zauzimaju za pastoral migranata.
- b. *Pastoral inkulturacije* treba uzeti u obzir kontekst, promatrati trenutnu situaciju kao milost i znak vremena. Zbog toga je neophodan dijalog, ne samo od strane stručnjaka, nego od cijelog Božjeg naroda.
- c. *Pastoral obraćenja i pomirenja*: prijelaz je iz monokulturalne u multikulturalnu Crkvu, univerzalnu, katoličku. Za mjesne crkve i pastoralne djelatnike ovo će značiti obraćenje na „katoličanstvo“, prevladavajući napasti asimilacije, pa čak i vjerske manipulacije i iskorištavanja. To znači preobrazbu crkvenih struktura koja ih otvara za ekumenizam, međureligijski dijalog i zajedništvo s različitim kulturama i izrazima vjere. Za imigrante to će značiti- naučiti kako se pomiriti sa svojom prošlošću i pronaći svoje mjesto u novom društvu.
- d. *Pastoral zajedništva*: izgraditi lokalnu Crkvu kao „dom za sve“, prema slici Trojstva, što nije kolektivna jednolikost, nego razmjena života i ljubavi. Zbog toga će trebati pratiti procese i poštivati „ritmove“.
- e. *Pastoral katoličanstva*: zbog toga nije potrebno ići u misije, Crkva svoju univerzalnu otvorenost može promicati i ovdje. Trebamo biti „Duhovi“ u vremenima kada se preferira „Babilon“.

5.2. Pastoral u znaku socijalnog nauka Crkve (SNC)

5.2.1. Temeljne odrednice

U nastavku donosimo neka temeljna načela učenja Crkve. Važno ih je poznavati, jer pružaju viziju pa čak i rješenja nekih kompliciranih pitanja.

- a. Ljudi imaju pravo zadovoljiti svoje osnovne potrebe i živjeti u miru i dostojanstvu u svojoj zemlji. To jest, **imaju pravo ne seliti**².
- b. Ako ljudi ne mogu zadovoljiti osnovne potrebe u svojoj zemlji, imaju pravo tražiti zadovoljiti ih negdje drugdje. To znači: oni imaju pravo emigrirati³. Pravo na emigriranje nužno podrazumijeva **pravo na imigriranje**⁴.
- c. Pravo na iseljavanje je produljenje prava kako bi se omogućilo uzdržavanje vlastite obitelji. Stoga je iseljavanje iz ekonomskih razloga potpuno legitimno.
- d. Pravo na iseljavanje nije apsolutno (apsolutna prava su pravo na život i pravo na vjersku slobodu), te ono može biti ograničeno u korist općeg dobra⁵.
- e. Narodi mogu regulirati granice kako bi se zajamčila sigurnost, mir i nacionalno blagostanje.
- f. Pravo na reguliranje granica nije apsolutno i propisima se treba promicati opće dobro. Opće dobro uključuje ne samo brigu za članove određenog društva, nego i za sveopću ljudsku obitelj⁶.
- g. Obitelji imaju pravo ostati zajedno i pravo da se živi s vlastitom obitelji ne može se dokinuti od strane zakona⁷. Dostojanstvo ljudske osobe treba se poštovati i treba se dati prednost spajanju obitelji.
- h. Naš odgovor na pitanje načina ulaska imigranata u zemlju postaje drugačiji u onom trenutku kad se ti ljudi već nalaze u zemlji.
- i. Za razliku od nekog čina ili statusa imigranta koji mogu biti protuzakoniti, osoba to nikada ne može biti. Migrant je, neovisno o situaciji – pravnoj, ekonomskoj, radnoj – u kojoj se nalazi, osoba s jednakim dostojanstvom i pravima kao i drugi. On je dijete Božje, stvoreno, otkupljeno i ljubljeno, u njemu je prisutan Isus Krist, koji se s njim poistovjećuje i zahtijeva od nas isti tretman i služenje koje mi dugujemo Njemu.

5.2.2. Posljedice za pastoral

Iz ovih načela proizlazi niz posljedica. One se nužno moraju odraziti na naš pastoralni rad s imigrantima u sve tri faze njihovog puta, tj. u njihovoj zemlji podrijetla, na putu, u

---

² Ivan XXIII, *Pacem in Terris*, br.25; Ivan Pavao II, *Emigracija u viziji mira*, Poruka za Svjetski dan selilaca (2004), br. 3.

³ Ivan XXIII, *Pacem in Terris*, br. 106; Ivan Pavao II, *Emigracija u viziji mira*, br. 3

⁴ Ivan XXIII, *Pacem in Terris*, br. 106; Ivan Pavao II, *Nezakoniti migranti*, Poruka za Svjetski dan selilaca (1996), br.3

⁵ *Katekizam katoličke Crkve*, 2241

⁶ *KKC*, 1910-1911.

⁷ Ivan Pavao II, *Nezakoniti migranti*, br.4

zemlji dolaska ili novom prebivalištu. Ograničit ćemo se na neke od važnijih aspekata u pastoralu Crkve s migrantima.

- a. Crkva mora potaknuti narode i države na provođenje pravednije i velikodušnije ekonomske politike prema siromašnim zemljama vezano za trgovinu i obveze prema Milenijskim razvojnim ciljevima te davanjima od 0,7% BDP-a. Isto tako Crkva treba poticati međunarodne organizacije, poduzetnike i financijske institucije da ispune svoje obveze, čime se promiče bolji životni standard u siromašnijim zemljama, eliminirajući tako potrebu za seljenjem zbog nedostatka osnovnih životnih sredstava.
- b. U isto vrijeme Crkva treba, koliko je to moguće, poboljšati svoj rad i pomoć zemljama u razvoju preko svojih institucija i struktura (misije, Caritas, ustanove posvećenog života). Bit će, također, bitna suradnja između službi koje se bave pastoralom migranata i onih koje se bave misijama.
- c. Iako progon i borba protiv mafije i trgovaca ljudima, posebno trgovine ženama za prostituciju, nisu u njenoj izravnoj nadležnosti, Crkva može i treba surađivati na iskorjenjivanju trgovine ljudima. To bi moglo pomoći žrtvama, osuditi zlostavljanja, stvoriti pravednije i humanije uvjete, otežavajući tako i gotovo onemogućujući ove kriminalne radnje s ljudskim žrtvama.
- d. Što se tiče stranih zatvorenika, koji uglavnom žive u nepovoljnim uvjetima, a protjerani su iz zemlje nakon odslužene kazne ili čak i prije, Crkva, osim uloge dobrog Samaritanca pružajući odgovarajuće usluge kako bi „humanizirala“ vrijeme osude, bdije da se prema zatvorenicima uvijek odnosi s dostojanstvom, i učinit će to je god moguće da se spriječe eventualna zlostavljanja.
- e. U svome služenju Evanđelju, Crkva uvijek treba paziti na okolnosti u kojima se odvija život imigranata te kako se prema njima postupa od strane administracije i stanovništva u njihovome mjestu, te slobodno i hrabro vršiti svoju proročku i kritičku ulogu. U isto vrijeme, svojom riječju i primjerom, doprinijet će stvaranju ozračja poštovanja i dobrodošlice prema imigrantima i boriti se protiv svakog oblika diskriminacije, ksenofobije i rasizma. Učinkovito sredstvo u tom pogledu je odgoj za mir, a katolička škola je povlašteno mjesto za obavljanje ove zadaće.
- f. Kada oni koji se bave imigrantima na ovaj ili onaj način – kao npr. Vlada i njezine institucije, poduzeća ili obični građani, čak i ako se radi o kršćanima – ne obavljaju svoje dužnosti, zlostavljaju ili iskorištavaju imigrante, Crkva treba podići svoj glas i osuditi nepravdu, odnosno strukture grijeha i onih koji su odgovorni za njih.
- g. Crkva treba biti primjer poštivanja dostojanstva i ljudskih prava svakog čovjeka: od trenutka njihovog dolaska u zemlju treba im pružiti osnovne uvjete potrebne za

zadovoljenje njihovih potreba i osigurati očuvanje njihovog dostojanstva, bez obzira na pravni status. U nekom kasnijem trenutku potrebno je pratiti imigrante i njihove obitelji u procesu mirne integracije i bratskog suživota. To bi trebao biti uzajaman proces davanja i uzimanja, s posebnim osvrtom prema Crkvi i društvu i odgovornima za druge i treće generacije.

- h. Pastoral treba shvatiti, kao skrb koja obuhvaća cjelovitu osobu. Proteže se od izričitog naviještanja Evandjelja do denunciranja zloupotrebe vlasti te nepravednih zakona i postupaka. Stoga pastoral selilaca treba uključivati pružanje socijalnih usluga, obranu ljudskih prava, praćenje u vjeri i naviještanju Evandjelja, interkulturalni i međureligijski dijalog, senzibiliziranje društva općenito, a posebice kršćana jer tako domaće stanovništvo usvaja pozitivan stav prema imigrantima čime se izbjegavaju predrasude, podcjenjivanja, diskriminacije, rasizam i ksenofobija.
- i. Ključni zadatak u senzibiliziranju društva imaju sredstva društvenog priopćavanja. Crkva treba pratiti situaciju i učiniti sve što je u njezinoj moći da se u sredstvima društvenog priopćavanja izbjegnu svi stereotipi, predrasude i generaliziranja o doseljenicima, njihovoj kulturi, podrijetlu, vjeri, itd. i da se prema njima postupa s poštovanjem; zato gore navedene informacije trebaju pogodovati mirnom suživotu. Jednako je tako neophodno da o razmišljanju i djelovanju Crkve u odnosu na migracije bude upoznato društvo u cjelini, a posebno mediji.

5.3. Ostali aspekti u pastoralu selilaca

Ako se želi napraviti izbor u ovoj službi, treba uzeti u obzir i sljedeće elemente:

- a. **Formacija franjevaca** i laika iz naših kršćanskih zajednica i apostolata, osobito pastoralnih djelatnika, o ovom pitanju
- b. **Umrežavanje:** s obzirom na veličinu i složenost fenomena migracija moramo promicati suradnju i umrežavanje s drugim organizacijama Crkve, biskupijama, drugim religijama i civilnim društvom. Zato je potrebno surađivati s postojećim skupinama koje već rade s doseljenicima.
- c. **Promovirati zajedničku misiju** s laicima u našim kršćanskim zajednicama i vjernicima okupljenima u našoj franjevačkoj obitelji.
- d. **Interkulturalnost i multi-religioznost.** Naša društva su sve više multikulturalna i multi-religiozna, u velikoj mjeri zbog prisutnosti imigranata. Kao kršćane i franjevce, to bi nas trebalo motivirati da se organiziramo i uključimo u rad, da naša prisutnost bude vidljiva te da pridonosimo izgradnji mira i jednog interkulturalnog i interreligioznog društva.

5.4. Opći ciljevi pastoralna imigranata

Uvažavanje svih osobnih, društvenih i religijskih aspekata migranata kao i uvažavanje holističkog shvaćanja evangelizacije što uključuje promociju i obranu prava siromašnih (usp. Poslanica Jakovljeva 5.4; RM 42, GGKK 69,1), potiče nas da ponudimo dva opća cilja našega služenja migrantima u sljedećim konkretnijim ciljevima i smjernicama:

- a. Poticati osobnu i društvenu dobrodošlicu prema imigranata, radeći na izgradnji cjelovitog društva u kojem svaka osoba i svaka društvena skupina može imati svoj vlastiti prostor.
- b. Ponuditi imigranata ono najdragocjenije što imamo: Evanđelje, njegovu poruku i njegove vrijednosti. To podrazumijeva: pratiti u vjeri katoličke imigrante, raditi na ekumenskom i međureligijskom dijalogu, te posvjedočiti svoju vjeru ravnodušnima (prvi navještaj).

5.5. Specifični ciljevi i smjernice djelovanja

1. Trebamo biti zainteresirani za imigrante, za njihovu osobnu i društvenu stvarnost, njihovo dostojanstvo, njihove običaje i kulturu, jer oni su naša braća; produbiti svoje znanje o migracijskoj problematici (društvenim, političkim i ekonomskim uzrocima, posljedicama za useljenike, implikacijama u društvu koje ih prihvaća) te analizirati koliko je ovo pitanje prisutno u mjestima u kojima se nalaze naša bratstva.

Smjernice djelovanja

- a. Uspostaviti osobne odnose s migrantima.
- b. Pristupiti migracijama kao globalnom fenomenu koji je potakla i proizvela globalizacija uslijed čega su njeni učinci višedimenzionalni.
- c. Biti svjesni nastojanja koja na ovom polju poduzimaju Caritas i druge organizacije.
- d. Analiza stvarnosti migracije u mjestu gdje se nalazi bratstvo kao polazišne točke za naše pastoralne prijedloge.
- e. Poznavanje propisa o ovoj problematici i njihova primjena na svim područjima.

2. Senzibilizirati i podizati svijest među našom braćom i među kršćanima u našim župama, učilištima, svetištima u našem okruženju, kako bismo prevladali strahove i predrasude, ksenofobiju i rasizam, te promicati raspoloženje solidarnosti prema imigranata.

Smjernice djelovanja

- a. Potaknuti bratstva da slave Svjetski dan migracija.
- b. Uključiti pitanje migracija u teme susreta u župama, školama, pastoralu mladih i drugih skupina.
- c. Za naša bratstva i apostolate pripremiti: materijale, razmišljanja, iskustva, molitve i akcije koje se poduzimaju na području migracija.

- d. Pripremiti dobrodošlicu i pratiti imigrante koji dolaze u naše župe, učilišta i bratstva.
- e. Promicati integraciju i javno osuditi djela i zarista rasizma i ksenofobije.

3. Ponuditi u našim provincijama projekte i programe prihvata, socijalne skrbi i pravne pomoći, pripreme za rad; održavati kontakte i surađivati sa različitim skupinama i udruženjima migranata koji djeluju na tom području.

Smjernice djelovanja

- a. Franjevačke provincije trebaju posebno promicati bratstva posvećena radu s imigrantima.
- b. U naše pastoralne projekte uključiti brigu o imigrantima, posebno obespravljenima ili onima koji su u opasnosti (socijalno-pravna zaštita, integracija i promicanje zapošljavanja, opismenjavanja, obrazovanja...)
- c. Osigurati financijsku potporu provincije za projekte rada s migrantima.
- d. Saznati što više o različitim uslugama za imigrante i informirati ih o njima.
- e. Međusobno surađivati s drugim udruženjima imigranata u nekim aktivnostima, kampanjama i građanskim inicijativama u nastojanjima protiv nepravednih zakona o migrantima i u zaštiti prava imigranata.

4. Pozvati migrante katolike na sudjelovanje u našim zajednicama prihvaćajući njihovu različitost.

Smjernice:

- a. Pozvati ih da žive svoju vjeru kao poziv na osobno nasljedovanje Isusa i pratiti ih u življenju svoje vjere.
- b. Prihvatiti ih s dobrodošlicom u našim kršćanskim zajednicama i bratski ih uključiti u vjerski život, promičući suodgovorno sudjelovanje svih svojih članova. Raditi na integraciji i podizanju svijesti.
- c. Promicati identitet svake osobe imigranta. Prihvatiti i integrirati različite vjerske osjećaje.

5. Doprinositi u stvaranju interkulturalne kršćanske zajednice koja je dobro integrirana u mjesnu Crkvu, prihvaćajući stilove i kvalitete svake od kultura koje ju oblikuju.

Smjernice:

- a. Poznavati i pratiti katoličke imigrante iz Latinske Amerike, Afrike, Azije ili europskih zemalja u slavljenju njihovih glavnih blagdana.
- b. Prihvatiti katolike istočnog obreda i pomoći im, koliko je to moguće, u nastojanju oko njihovih obreda.
- c. Promicati zajedničku edukaciju o kulturalnim pitanjima za franjevce, druge redovnike i kršćane iz područja naših službi.

- d. Promovirati formaciju pastoralnih djelatnika za pastoral imigranata.
  - e. Pripremiti i razaslati materijale koji promiču kulturnu interakciju između različitih skupina u koje smo uključeni.
6. Promicati interkulturalni, međureligijski i ekumenski dijalog, koji će pomoći u izgradnji bratskijeg i solidarnijeg svijeta.

Smjernice djelovanja

- a. Stvarati u našim kršćanskim zajednicama mjesta susreta za ekumenski, interkulturalni i međureligijski dijalog.
  - b. Organizirati prigode za upoznavanje ljudi različitih vjeroispovijesti koje se nalaze u lokalnom okruženju.
  - c. Zbližavati se s protestantskim i pravoslavnim kršćanskim zajednicama i organizirati ekumenske molitvene susrete.
  - d. Održavati kontakte i dijalog s muslimanskim skupinama na području u kojem živimo.
  - e. Promicati godišnju proslavu „Duha Asiza“.
7. Razviti teološko promišljanje o stvarnosti emigracije kako to nalaže Crkveno učiteljstvo i posvijestiti njegove implikacije za našu duhovnost i način življenja.

Smjernice djelovanja:

- a. Organizirati rekolekcijske dane, skupove trajne formacije i duhovne vježbe na temu migracija.
  - b. Pripremiti materijale za proslave, molitve i ostale aktivnosti.
  - c. Promicati stilove života odricanja, odgovorne potrošnje i skrbi za sve stvoreno kao načina smanjenja problema koji su uzročnici migracija.
  - d. Širiti informacije o različitim religijskim tradicijama.
  - e. Surađivati s drugim vjerskim skupinama u organizaciji dijaloških susreta i promicati aktivnosti za mir, pravdu i skrbe za sve stvoreno.
8. Oživjeti putujuću dimenziju naše misionarske karizme, izlazeći tako ususret imigrantima koji su uvijek subjekt u kretanju.

Smjernice djelovanja:

- a. Promicati iskustava franjevacu i vjernika laika na području migracija.
  - b. Biti prisutan na onim mjestima u zemlji gdje se nalazi veći broj migranata.
9. Težiti boljoj suradnji franjevacu u Europi glede pitanja migracija.

Smjernice djelovanja:

- a. Neka se brat koji je prisutan u europskoj instituciji u Bruxellesu zauzima za pitanja i probleme imigracija u Europi, te koordinirano surađuje s braćom koja rade s imigrantima u našim europskim zemljama.
- b. Organizirati europski susret franjevaca o pastoralu migranata.
- c. Web stranica europskih franjevaca trebala bi imati modul o imigrantima kojim bi koordinirao brat u Bruxellesu.